

Dnia 19 lipca 2011 roku

Ogólnopolskie Stowarzyszenie
Asystentów Sędziów
z siedzibą w Warszawie

Szanowny Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Asystentów Sędziów do ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki 1283).

Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Asystentów Sędziów Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Sędziów wyraża następujące uwagi:

1. w art. 1 pkt 40 ustawy: proponowane rozwiązania art. 57a § 2-3 przewidują, iż ocena pracy asystenta sędziego należy do sędziego wizytatora i zakończona jest podsumowaniem w formie oceny kwalifikacji. Powyższe ujęcie nie uwzględnia faktu, iż asystenci sędziego nierzadko pracują w kilku wydziałach sądu lub nie są związani z konkretnym wydziałem. W konsekwencji wykonują czynności o dużym zróżnicowaniu na podstawie aktów prawnych należących do różnych gałęzi prawa. Z tego powodu wydaje się zasadnym postulat, aby ustawodawca w razie takiej konieczności przewidział możliwość powołania zespołu wizytacyjnego składającego się z kilku sędziów wizytatorów wydających wspólną ocenę kwalifikacyjną. Takie rozwiązanie przyczyni się do pełnej analizy pracy asystenta sędziego. Wniosek ten wydaje się tym bardziej uzasadniony z uwagi na to, że sędziowie wizytatorzy (specjaliści w poszczególnych gałęziach prawa, których zadaniem jest w pierwszym rzędzie wizytacja poszczególnych wydziałów sądów) mogą koncentrować się tylko na części materiału przedstawionego przez kandydującego asystenta sędziego, marginalizując materiał będący efektem pracy w innym wydziale.

2. w art. 1 pkt 70 ustawy w zakresie, w jakim proponowany przepis art. 153b zwalnia z konieczności przystępowania do konkursu na stanowisko referendarza sądowego osoby, które ukończyły aplikację ogólną prowadzoną przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury budzi wątpliwości, co do zgodności z konstytucyjnymi zasadami: równości oraz dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. Ustawa w tej części faworyzuje osoby, które ukończyły aplikację ogólną w dostępie do

zawodu referendarza sądowego nad osobami, które zdały egzamin sędziowski lub prokuratorski na starych zasadach, albo ukończyły aplikację notarialną, adwokacką lub radcowską i złożyły odpowiedni egzamin, które to osoby w odróżnieniu od pierwszej grupy kandydatów na stanowisko referendarza sądowego będą musiały przystąpić do konkursu na to ostatnie stanowisko.

Taka sama uwaga dotyczy **art. 1 pkt 74** ustawy w zakresie w jakim proponowany art. 155c przewiduje zwolnienie osób, które ukończyły aplikację ogólną od konieczności przystępowania do konkursu na stanowisko asystenta sędziego;

3. w art. 1 pkt 71 lit e w zakresie, w jakim określa kształt delegacji ustawowej i ustala kryteria na podstawie, których kształtowane ma być wynagrodzenie zasadnicze asystentów sędziów w postaci:

- rodzaju i charakteru czynności wykonywanych przez asystentów sędziów:

- oraz poziomu wynagrodzeń urzędników sądów.

budzi wątpliwości, co do zgodności z przepisem art. 92 ust. 1 Konstytucji. Zastrzeżenia budzi przede wszystkim wprowadzenie niejasnego i nieprecyzyjnego kryterium, od którego ma zależeć wysokość przyszłego wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziów w postaci rodzaju i charakteru czynności wykonywanych przez osoby zatrudnione na tym stanowisku, zwłaszcza wobec okoliczności, że szczegółowy zakres i sposób wykonywania przez asystentów czynności jest wymieniony w treści Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2002r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu wykonywania czynności przez asystentów sędziów (Dz.U. z 2002r., nr. 192, poz. 1613). Zupełnie niezrozumiałym jest też powiązanie wynagrodzeń asystentów sędziów z wynagrodzeniami urzędników sądowych, a więc pionu pracowników wspomagającego pion orzecznicy. Projektodawcy proponując takie rozwiązanie popadali przy tym w sprzeczność. Zgodnie bowiem z ustawą (art. 1 pkt 15 lit a) asystenci sędziego zostali wyraźnie włączeni obok sędziów i referendarzy sądowych do pionu orzecznicy podległego bezpośrednio prezesowi sądu, w odróżnieniu od reszty pracowników i urzędników sądów, dla których zwierzchnikiem służbowym ma być dyrektor sądu.

W opinii Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Asystentów Sędziów uregulowanie kwestii wynagrodzeń zasadniczych asystentów sędziów powinno być przedmiotem materii ustawowej. W podobnym, tonie, stanowisko zajęło Rządowe Centrum Legislacji (opinia Rządowego Centrum Legislacji z dnia 13 listopada 2009r., RCL 10-219/09) oraz Ministerstwo Gospodarki. W opinii tego ostatniego podmiotu „wysokość wynagrodzenia zasadniczego asystentów sędziego powinna być wielkością ustalaną procentowo od wynagrodzenia sędziego sądu rejonowego i to dla wszystkich asystentów sędziego, bez względu na hierarchię sądu, w którym wykonuje swoje jednorodne, bądź podobne obowiązki służbowe. Skoro wynagrodzenie referendarza i nieistniejącego już asesora sądowego było obliczane, jako pochodna wysokość zarobków sędziego to

wynagrodzenie asystenta sędziego, jako pracownika wykonującego czynności pomocnicze dla sędziego, powinno być uzależnione właśnie od wysokości zarobków sędziego, a nie referendarza, czy też innych pracowników sądowych. Bowiern referendarz realizuje swój zakres obowiązków odrębny od tych, które wykonuje sędzia. Asystent natomiast partycypuje w obowiązkach sędziego, a nie referendarza, dlatego jego wynagrodzenie winno być pochodną wynagrodzenia sędziego” (stanowisko Ministerstwa Gospodarki-Departament Regulacji Gospodarczych z dnia 9 lutego 2010r., DRE-III-022-18/10).

Należy podkreślić, że spośród wszystkich grup zawodowych pracowników wymiaru sprawiedliwości, jedynie wynagrodzenia zasadnicze asystentów sędziów ustalane są kwotowo w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Sprawiedliwości. Inne grupy zawodowe pracowników wymiaru sprawiedliwości mają określone wynagrodzenie zasadnicze w postaci mnożników w relacji do: przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce lub do kwoty bazowej.

Zdaniem Stowarzyszenia kompleksowe uregulowanie kwestii wynagrodzeń zasadniczych asystentów sędziów zawiera poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (druk sejmowy nr 3361).

Warto również podkreślić, że w art. 2 pkt 13 lit. b ustawy w przypadku asystentów prokuratorów wskazano m.in. na poziom wynagrodzeń prokuratorów, jaką jedną z wytycznych w oparciu, o która ma być kształtowana wysokość wynagrodzenia zasadniczego tej grupy zawodowej pracowników wymiaru sprawiedliwości, co też wskazuje na niespójność proponowanych regulacji.

4. w art. 7 pkt 8 w zakresie, w jakim proponuje się skrócenie okresu aplikacji sędziowskiej o okres 6 miesięcy poprzez całkowitą rezygnację z konieczności odbywania przez aplikantów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury stażu na stanowisku asystenta sędziego - w opinii stowarzyszenia brak jest racjonalnych powodów, by zaledwie po roku działalności Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury z siedzibą w Krakowie zmieniać w tak istotny sposób model aplikacji sędziowskiej, zwłaszcza, że proponuje się rezygnację ze stażu na stanowisku asystenta sędziego, a pozostawia jedynie staż na stanowisku referendarza sądowego. Warto więc zauważyć, że w ten sposób osoby odbywające aplikację sędziowską zostaną pozbawione jakże potrzebnej praktyki w wydziałach karnych, w tym wydziałach penitencjarnych sądów okręgowych.

Z poważaniem

Piotr Kwaka
Przewodniczący Zarządu
Ogólnopolskiego Stowarzyszenia
Asystentów Sędziów